

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A SZABADELVOPART KOZLONYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:

öt hasábol postáér 5 krajczár. Nagybbr terjedelmű s többször megjelent hirdetéseknek legkevesebb három hónapig. Belföldi minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetéseknek valamint a nyitási költségeknek egyedül a kiadó iródnak vétetnek fel. Az előfizetési s hirdetésdíj pénzét a kiadó iródnak, a lap szemelvény részbe tartozó költségeknek a szerkesztésig iródnak megfizetendő, nagyjutóra Jóna-ház 1704. szám alatt

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre . . . 10 frt. Félévre . . . 5 " Negyedévre . . . 2 " 50 kr. Egy hónapra . . . 1 " Előfizetheti helyben a kiadó hivatalban, Kutasai Imre nyomdájában, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésekben, vidéken a postahivataloknál.

Debreczen, augusztus 28.

Ipolyi Arnold püspök beszédének nagy fontosságát az ellenzéki lapok is elismerik. Oly igazságok vannak abban elmondva, melyeket magyar emberek lehetlen nem éreznie. Ősünk vitéz szellemének nem szabad elkorcsosulni az unokákban. Annai ellenséges elem közé helyezve, melyek létüket fenyegetik, nem nélkülözhetjük sem a harcias erényeket, sem a hadi tudományt. A mely percben elpuhulás és gyávaaság vesz rajtunk erőt, ezt a földet, hol apáink sirja nyugszik s fiaink bölcsője reng, szétdarabolják az idegenek s megosztokodnak rajta.

A kérdés, melyet a hazafias püspök megpendített, az élet fenntartás kérdése. Az ellenzék nem is tud egyebet felhozni arra, hogy miért huzza ki magát a katonai szolgálat alól a művelt magyar ifjuság, mint azt, hogy a hazafi érzésű ifjunak rosszul eshetik a szolgálat oly hadseregben, melynek irányadó szelleme magyarellenes és germanizáló usztrák.

Ez ellenvetésre már megfelelt renek beszédében Ipolyi Arnold. A szellem olyan, a milyen a fősztetek többsége. Igyekedeznek csak egyszerre a magyar elem terjeszkedni, foglalja el a főt állomásokat, majd meglátják akkor, hogy milyen lesz ott a szellem. Vezéreljék csak egyszer magyar tisztet, magyar tábort, hogy az ezredeket, szorítottassék csak kellő arányra vissza a német és a szláv elem, fejünket merjük rá tenni, hogy nem lesz oka senkinek panaszkodni a hazafi érzés hiánya miatt a tiszti karban.

Persze, hogy ha a magyar ifju nem akarja a kaplárságon tul vinni s mihelyt tiszté lesz, első dolga kilépni az actív hadseregből, ugy soha sem változhatik a hadsereg szelleme, mert a mi kedvünkért ugyan soha sem lesznek magyarokká azok a cseh, német és granciar tisztet. S az az egy pár magyar, a ki közéjük kerül, valóban ki van téve annak, hogy igr elszigetelten zsákmányául esik a germanizáló befolyásnak. Másképp lenne ez ám, ha tömegesen foglalnának helyet a hadsereg sorában a magyar tisztet. Gyorsabb volna a magyar fin előmenetele is, mert a magyar fősztet inkább pártolná a magyar, mint most a német vagy szláv generalis.

A mi a német vezényszózt illeti a magyar ezredeknél, mi is azt ohajtjuk, hogy az megszűnjék s egyáltalán nem látjuk át, mi akadályozhatná annak megszüntetését, ha csak nem a kellő számu magyar tisztet hiánya. De ez is csak ideiglenes akadály lehet. Megvagyunk

győződve, hogy a monarchia hadereje mitem szenved azáltal, ha a közös hadsereg magyar fele nemzeti nyelvén vezéreltetik. Az államjogi szerződésnek, melyre Ausztriával léptünk a melyben Magyarország a monarchia túlsó felével egyenjogú félnek ismertettet el, természetes következménye ez s nem kétkedünk, hogy be is fog következni s be kell következnie.

De azt tudjuk, hogy az a német vezényszózt nem ölte ki magyar katonáinkból a nemzeti szellemet 1848-ban s nem öli ki most sem, mikor nem lehet már a hadsereget chinai falakkal körülvenni, mint hajdan s mikor az általános hadkötelezettség a fölvilágosodott, értelmes, hazafias ifjuságnak egész tömegét a zászló alá szólítja.

A kérdés tehát nem is igr áll, a mint a függetlenség párt lapjai fölklítták, hogy akar-e a magyar ifju katonává lenni? Mert a törvény értelmében mindenkinek azzá kell lennie. Hanem a valóságban az a kérdés: akarja-e a magyar ifjuság, hogy tisztjei folyvást idegenek legyenek s reá csak a katonai szolgálat legalsóbb és legeresebb része jusson? Akarja-e a magyar nemzet, hogy a hadsereg vezetésében, a hadsereg szellemében megállapításában neki semmi része se legyen?

— **Ő Felsége** tegnap Prágába utazott, hogy megzemlelje azon hadgyakorlatokat, melyekben a trónörökös mint önálló vezénylő vesz részt. A fogadás nem volt hivatalos jellegű s a koronaörökösön kívül br. Philippovic és a prágai polgármester jelentek meg.

— **Andrássy Gy. gr.** e hó 26-án este 10 és fél órakor szakadó esőben érkezett meg Gasteinba. A zivaratos idő járás miatt csak igen kevés kivácsi jelent meg a pályaudvarban. A megérkezés után pár pillanattal megjelent Bismarck Vilmos gróf, tudtani a megérkezett külügyminiszterrel, hogy atya másnap meglátogatta. Gr. Andrássy egyáltalán nem engedhette, hogy a német kancellár látogassa meg őt előbb, tegnap d. e. 12 óra előtt hozta meg, miután sógr nőjét, gr. Pejacevicst meg látogatta. Természetes, hogy a két állam férfi tanukéül tanácskozott. — Andrássy Bismarcknál ebédel.

— **Andrássy gróf utódjál** Haymerle bárót emlegetik. Hírlik, hogy e jelöltés komoly, miután Szechenyi gróf nem mutat meg kedvet a külügyi hivatal terheinek elvállalására.

A „Deutsche Zeitung” szerint azonban Haymerle báró jelöltése csak akkor fog tekintetbe jönni, ha magyar államférfi nem találkozik. Ő felsége kívánsága és Andrássy gróf ajánlatai eddig csak magyar államférfira szorítottak.

— **A csehek után** jönnek most a szlávok következőikkel és fenyegetőznek, hogy

ha a Taaffe kormány nem állit nekik egy szláv jogakadémiait Saibachban, szlaven gimnáziumokat több helyütt, nem hozza be minden császári hivatalba Kráinban, Karinthiában, Stájerország déli részében és Görzben a szlávot hivatalos nyelvül, ők elszakadnak a mostani kormánytól s ellenzéki állást foglalnak el.

— **Az osztrák birodalmi gyűlés** szeptember végén nyílik meg s azonnali meg fogja választani a delegátusokat. A felirati vita után fognak összehívni a tartománygyűlések, ezek befejezik munkájukat október hóban. A delegátók körülbelül november 4-iktől kezdve fognak ülesezni.

— **Bécsből arról értesítenek**, hogy ott nem rég a közös hadügyminiszter, és a magyar kir. államvasutak igazgatósága közt, az árúknak az osztrák magyar vasutakról a bosnyák vasutakra és viszont az utóbbi vasutakról az osztrák-magyar vasutakra a közvetlen fuvarlevéllel való átmenetre vonatkozólag értekezett tartott. A két fél közt oly megálpodás jött létre, hogy egyelőre a közvetlen forgalomban Busud határállomáson egy szállítványi irodát fognak felállítani, amely iroda új fuvarleveleket állítván ki, az árúkat egyik vasutról a másikra ezen új fuvarlevelekkel fogja közvetíteni.

A külügyminiszeri válság.

Bizonyosnak tartom, írja az „Ellenörben” Csernátóny — hogy gróf Andrássy Gyula kirándulása Gasteinba legelőbb is az jelenti, hogy a külügyérőletre való lemondása felett megtörtént a végleges és változhatatlan megálpodás. Hogy miként történt meg, azt nem tudhatom, de hogy kellett megtörténnie, azt a dolgok természetéből következtetem. Mert bármennyire érthető volna is az, hogy egy olyan nevezetes változás előtt, mely európai horderővel bír, tekintetbe vétessenek és esetleg mérvadólag nyilatkozhassanak a többi nagyhatalmak kormányfőinek is mind addig, a mi a változás iránti szándok titok maradjon: ép olyan világos az is, hogy az idegen tanácsadók ideje lejártanak tekintendő, mihelyt a kérdésbeni szándok nyilvánosságra jutott.

— **Gróf Andrássy Gyula** lemondásának komoly sájtátságát ismertettki inkbáb, mint a tény, miszerint az európai udvarok egyiké se tudott arról előbb semmit. S ha nemely sajátosság okozkodó gondokoznak egy kissé a felett is, hogy mekkora jelentőséggel bír Európában a megálpodás s a magyar lépés felett, melynek első híret a sajtóbeli nyertes kabinettjei, akkor tán nem mulattatnák olvasóikat, egy nap az Andrássy bukása” feletti úrvendzéseikkel, másnap pedig a „lemondás komédiája” feletti dühögéseikkel — mert hiszen ez a kétoldalú tanácsadás gerjesztet kaczajt a saját boldogtalansága iránt, de lerontja egymást okvetlenül.

Ha gróf Andrássy Gyula csak állását akarta volna erősíteni a külügyérőletre való felmentése iránti kérelme alál, akkor ezen kérelem titkáról előbb a külföldi nagyhatalmai teret volna értesítve s nem a hírlapok. De mert gróf Andrássy Gyula valóban akarta azon nyugalmat, a melybe vonulni ő felségétől engedelmel kért: az egyénisége mellett tör

ténhető kü hatalmi demonstrációk befolyása elől a nyilvánosság által igyekezett menekülni. Menekült-e vagy sem: azt nem tudom, de hogy a menetele vagy maradása feletti kérdés felett megtörtént az elhatározás, az iránt ismételve is nyilvánítom meggyőződésem. A Gasteinba utazást én nem értelmezhetem másként. Gróf Andrássy Gyula vagy igr megoda mint a fejedelmének öhajtsága és évei által a külügyek további vezetésére is magát rázánt államférfi, vagy igr jön vissza onnan, mint a ki semmi esetben sem áll el lemondási kérelmetől.

Hogy Bismarck herceg nézetei, tanácsai bármilyehatással lehetnének a válság akárminő megoldására, azt én feltenni sem tudom. Gróf Andrássy Gyulára nézve, hogy maradjon, nem lehet befolyással senki szava csak a királyé. Ha ez nem győzőtt felette, akkor a Bismarck herceggel való találkozás után gróf Andrássy Gyula csak utódjának megtalálásáig fogja vezetni a külügyeket. Ha pedig megmarad (ezen feltételel egy kis horgot akarok törni az ellenzéki hosszú orr alá) ezen megmaradást a Gasteinba indulás előtt eszközlötte ő felsége. Melyik történt: azt meghalljuk nem sokára. Addig a gróf Andrássy Gyula magyar ellensége, (mert vannak ilyen magyarok is!) sem tudjuk mit öhajtsanak kevésbé azt-e hogy külügyér maradjon továbbra is; vagy azt, hogy hazajöjjön parlamentünk tagjai közé. — Egyik lehetőség sem tetszik nekik. Leginkább szeretnék, ha elmenne nagykövetnek akárhova. De hát ugy látzik (a „W. Tagblatt” rendkívül érdekes közleményéből), hogy gróf Andrássy Gyula nem ambíciója a „rendkívüli küldetésnek” s inkább marad Budapestben, hol a többi teken ismét körülöngyhatják az ájáróságok domniói.

Szegény oppositói! mennyi botrányt csinált hazaszeretete s mégsem meg kedve szerint a dolg. Még a külföldi sajtóban is penglengéyre igyezkék állítani nemzetünk törvényhozt testületét, alkotmányos sítét és kormányzatiát és mégsem hódol meg felsége eljárása előtt ez a mi megrontott országunk.

V i d é k.

Hajdu-Dorogh, aug. 24.

(r. l.) Emlegettük volt, hogy a „keleti szertartású katolikus papok” a vallásügyi miniszter intézkedése folytán, Hajdu-Dorogon a püspöki helynök és munkács egyházmegyei kanonok Danilovits János elnöke alatt az egyházunkban divatóz „orosz” nyelvnek magyar fordításán munkálkodnak.

E munka. Jámor Antal, Görög Pál, Boskovits, Kotrádi, Süss Bertalan kanonokok és mások dicsőre méltó, kitartó, szorgalmas működése folytán, — ma már nagy részben befejeztették tekinthető.

Volt valami magasztos abban, midőn az iskola egyik termében, egy leterített asztal közepén trónoló feszület alatt nyitra levő szent körkép körül mély áhitattal, valódi benső ihlettséggel munkálkodó atyák közül Danilovits elnök felállott és jelenté, hogy a lythurgia, melyben a legtöbbször dogmatikai szavak fordulnak elő, lefordította van; mire az egész hosszú, fekete mezbe elözött gyülekezet felállott és hála imáját eléregett.

— **Dicsőeség** néked Isten, ki e muakat bevégeztet engedd.

Ezzel az üléss, — annak kijelentése mellett elnök részéről, — hogy ha az egyeseknél levő, ritkábban előforduló énekek és imák

Ez állapot rendszeren mintegy három-négy hétig tart; a hízó magára veszi a rendkívüli jótartás és tunyaság folytán a zsirt, elannyira, hogy a sző szoros értelmében izzadja azt, s gyakran megcsik, hogy saját zsirban fulad meg. Mikor a tömésed ideje vége felé közeleg, a minek nem hisz aggodalommal néz minden tömő nő elébe, kezét közt mérlegelve, hozzávetőleg letárgatja, becslési sulyát, de a mit mindenek felett kíváncsi s szeretne tudni: hogy ugyan mennyit nyomhat majd a mája? Minden más mellesleg dolog, csak ez, ez a fő; hogy ha a jó táplált szárnnya a számítást dugába nem dönti s meg nem fult.

A természetellenes jótartás eredményezi. Elszáiban igen megszokott valami, vannak azonban esetek, a hol 168 dkgr = 3 font sulyt is nyom; s hogy igr kiváló és drága falat kárba is vesszenes, ha a ludat széhhüdes éri, bizony érzékeny vesztéséig. A le nem ölt, de elfulladt ludak mája sötétpiros, vérel átfutott, nem való pástétomnak, mert minden a szélkébe került libamájnak szép világos színtünek kell és lehet csak lenni.

Mindamellert, az igr esetleg végett ért ludak sötétpiros máját is felhasználják; megfozik, áttömés apróra vagdalják s tölteléknek — Farce, alkalmazzák. — Értékük azonban igen csekély.

S a kik azt gondolják, hogy a ledit és tisztára kopaszított ludak máját egyszerűen kivesszik és a pástétomkészítének adják el: nagyot tévednek. Nem: a pástétom igr önmag meg nem tűr, kiterjed az az élettelen szárnysira. Annak, legalább 24 óráig, hűvös szellőzött helyen kell felakasztva függnie, és csak aztán bontatják fel, nagy óvatossággal vétetvén ki a mája s az epe eltávolítottatik atól. Nem zsvészen tűrik, hoghya csak némi sőrülés látszik is azon, ha itt ott megrepedt vagy meg volna karczolva; hibátlan és szép

lefordítása is befejeztetik, ez év végével Ungváron az összes fordítások átízete és netáni simítása végett egy vég gyűlekezeten ismét találkozni fognak, — eloszlatott.

Meghallgattuk az isteni tiszteletet is. A keleti pompával, du-san aranyozott oltártól felhangzott az apostol olvasása előtt, magyarul a „figyelemezünk.” — Szép magyarsággal mondottak az imák, nem a „csá”-ért többé, hanem a „királyért, felségessen és dicsően uralkodó első Ferencz Józsefként.”

Az impusos keleti szertartás istentisztelete megragadta szívünket és az értett imák szárnyaiban valóban felemelkedett az Urhoz. Az elnökkel bucsu ebéd volt, melyen a gyöngyöző szerednyeiből Ukkon polharakat árítottak.

Az összes munka a felküzvözgetés után államköltségen ki fog nyomatni, s az illető lelképázatorok, kántorok tanítók és érdemesebb hívők közt szét osztatni, hogy a már elterjedt Roskovitsfele fordítás hibá lassankint eltöröltesse.

Hátra lévén még a ritkábban előforduló alkalmi énekek, imádságok lefordítása; ezeken ugy az egyes tagok, darabonként saját otthon csendjében, mint Danilovics püspöki helynök a mely theologia tudományáról széles papi körben ismert philologus, Jámor Antal kanonokok karöltve, kiknek e fordítás körül elvitázhatatlan legnagyobb érdemük van, fognak munkálkodni.

Kilatásban van, hogy jövő év nagybójt egyik hetében, a jelenleg legnagyobb magyar városban Debreczenben, az ott lakó számos gör. kath. biveknek lelki örömeire és épületére az ottani rkt. plébánia templomban a gör. kath. magyar sz. mise áldozat meg fog mutatni.

Az államtet felke a vallás; midőn ez nemzeti nyelvünkön nyilatkozik, csak a magyarorsodás elme haladásának és terjedésének szolgáló hatalmas mozdító erőfő, mint igrét, tehát ószinte hazafias örömmel, igaz szívükből tudjuk üdvözölni.

Reményünk van, hogy a kormány e téren működését nem tekintik befejeztetnek s oda fog hatni, hogy a most már tán joggal igr nevezhető „keleti ritu ma magyar katolikusoknak” teljesíteni régi öhajtságyait, egy részükre felállítandó magyar püspökség szerzésében. *)

Külföld.

A német-muszka barátságnak teljesen vége s a legnagyobb elkekesedés hangzik egymás ellen még felhivatalos lapjaikban is. Bismarck, ugy látszik, nem igen bírája, ha a hírlapi harc teréről komolyabb térre mennének is át s talán csak az öreg Vilmos császár személyes rokonszeve a muszka uralkodóházt iránt szolgál gátul. Manteuffel tábornagy, kit Vilmos császár Varsóba küld, a muszka czár údvözletére, ugy hírlík, hogy a megzavart jó viszony helyreállítására volna kiszemelve.

A román külügyminiszter Boerescu, ki sorra járja az európai kabineteket, hogy azokat a zsidó kérdésben engedményre bírja, szombaton érkezett Párisban Waddingtonnal, de eredménytelen. Waddington ezután Dauville utazott. Boerescu azonban még nem mondott el a reményről, hogy a második találkozás alkalmával e földelnyen, vagy pedig Párisban el fogja érni célját.

*) Ezen levelet, mint mely minket közelről érdeklő eseményekről szól, a „M. Hír.”-ből vettük át. Szerk.

A „Debreczen Ellénör” tárcaja.

A strassburgi libamájpástétom.

Elismert dolog, hogy a ludak tenyésztése, régi idők óta fogva, még napjainkban is különösen Elszáiban igrük napgyan; és hogy ott legmagasabb tetőpontra áll: e mellett tanuskodik a ilághírű strassburgi libamájpástétom is. A mennyben pedig ez jól jövedelmező és jelentékeny iparág ama ós városban, vajjon miért ne tennekn néhány pillantás e pástétomgyártás titkaiba; hisz nem épen lehetetlen, hogy a milyen nevezetes páczolt sonkáról Kassa, a mely jó és becses szalámit szállít mindenfelé Debreczen és Szeged, nem-e támadhat hazánkban is egy másolik Strassburg valahol, mely libamájpástétomaival még hirt és nagy nevet vihat ki?

Az egész ipar művelet két egymástól külböző részre oszlik, az lehet mondani, hogy az először az eleven és azután a ledit szárnysira terjed ki: minthogy előbb a hízóba fogott ludak szokás s kell odahatni, hogy annak minél nagyobb, de nemsak nagy, hanem zsiros mája is legyen. Egyebütt a ludakat minél több hája és zsir elérhetőse végett tartják. Elszáiban ez egészen mellesleg dolog, tekintve semm a fősztet. A Meisengasse-ban ma is látható s mutatják azon házat, melyben ő ez igen virágzó iparágunk alapját vetette meg.

Eddig és igr szólnak a történeti adatok. S most térjünk a tárgyhoz, mely számos és különféle fogásaival nemsak leírásra méltó, hanem érdekes talán tanulságos is. Magában Strassburg városában is, de legkivált közel környékén igen számos nő van, akik tulajdonlag a ludak tömésével foglalkoznak; ami magában véve többnyire késő őszszel és télen át munkásságyukat képezi. Őszszel a sovány, vagy mint nálunk ne-

Hogy a libamájpástétomot csakugyan Strassburgba készítették legegéször, elől semmi kételey sincs; de még nem is oly nagy ideje annak, hogy feltalálójá kiételt ne lehet tudnunk. Némelyek szerint: lehetett volna-e az más, mint a „grande nation” sarja, aki ez inycsiklandó finom ételt feltalálta? Kaban bíronok, aktriban strassburgi — 1781 1801 — udvari szakácsa: Matthieu volt az első, aki inyemű pástétomát először készítet. Mások ellenben azt állítják, — s a történeti tények ezen feltevést látszanak igazolni — hogy egy dreizali születésű Klose Gyula nevű egyén volt. Klose szakácsművészetbeni kiképzetését Ágoston (az erős) könyvjáiban nyerte. A tizenhetedik század vége felé, még nyársat forgattott a száskirályi udvarban s ugy haladt fokozatosan előbbre, mig nem Löben grófné, egy marschall néjének szakácsává lón. De ugy a grófné, mint magasállású férje, igen nagy kedvelői voltak a változatosságnak és igr történt, hogy egyszer kiéserlették egymás közt szakácsaikat. Klose, a finom és pikant inyencznek szerencséjére, a marschall szakácsává lón, őtet minden hadjárataiban követé, mi több, Maerstrich bevételénél 1748-ban, két újját is elvesztette, ami azonban legkevésbé sem gátolta a pástétom feltalálásában. Úrától túlélte és mint elagott pástétomgyáros halt el Strassburgban. A Meisengasse-ban ma is látható s mutatják azon házat, melyben ő ez igen virágzó iparágunk alapját vetette meg.

Eddig és igr szólnak a történeti adatok. S most térjünk a tárgyhoz, mely számos és különféle fogásaival nemsak leírásra méltó, hanem érdekes talán tanulságos is. Magában Strassburg városában is, de legkivált közel környékén igen számos nő van, akik tulajdonlag a ludak tömésével foglalkoznak; ami magában véve többnyire késő őszszel és télen át munkásságyukat képezi. Őszszel a sovány, vagy mint nálunk ne-

vezik: a fáradt ludakat megszedik, tekintve, hogy azok nemsak batálok, hanem egyszerűen értelejesek is legyenek; a fiatal ludakat májképzésre alkalmasabb és előnyösebbeknek tartják, jóllehet egy másik gournaud azon véleményben van, és állítja, hogy az öregbók ludaknak a mája sokkal jobb izu. A hízóba fozott szárnyast azután bábbal a) de leginkább morzost kukoriczavá tartják s etetésüknék is vannak bizonyos szabályai, melyek szerint tartva a mája izletesébb válik.

A májának nagyra növesztésére kárthatott tartásnyat egy szük kreteczhöz, melyben egyáltalában nem fordulhat meg s csakis néhány cm.-nyire hátrafelé mozoghat — zárják. Azonult napjai egyhangú lustán s etetésben telnek le; minden mozdulata abból áll: hogy fejét szük kreteczre léchezetén át kinyújt-hatja és az előtte álló vízzel telt edényből, melyben egy jókora darab faszen lebeg, igr akarván egy gondozónője — ihatik. Többiben csakis és egyedül a kukoricza megemésztésére lehet s kell szorítkoznia. De még több apró-nyesprő fogást állírnak fel, melyeknek mindannyia a libamáj minősége és izere befolyásai bír, igr: hogy például egészen sötétben legyen azalatt míg hízóban áll, vagy hogy kényserfogságában a világosság és a nap sulyrai érhető-e? mikor és meddig stb. Mind-ezek oly titkzatos dolgok, melyeket egy ludhizalónő sem árúna el a másiknak. Naponkint készter háromszor jelenik meg az illető nő foglira kretecznél, kihuzva azt abból, lábái alá szorítja, szétvártva csörét, a lemozróló s elege beázattott kukoriczát ritka szakavatottsággal s gyorsan betömíti, mindaddig míg a begye meg nem telik. A szegény állat aztán vi-szakerül előbbi helyére, hol csüggeteg s buslakodva aliq lieg, mozdulni meg épen nem képes, hanem az inyencznek nem kis örömeire jól emészt s mája nő.

*) Zöltyomban díszö-bábbal, (Vicia Faba) is tömlik.

A görög kérdés megoldása. mint Athénből jelentik, legközelebb várható. Föltéve azonban, hogy Görögország a görög barátságos indulatát förtősen, akkor Görögország köteletségében áll a görög kérdést függő állapotban hagyni s mindazon esetekre előkészülni, melyek a Keleten nem sok idő múlva bizonyára felmerülnek fognak. Görögország hadihajóit szaporítja, az új védelmi törvényt erősen és három év leforgása után 60,000 főnyi rendes hadsereggel fog bírni, melynek segítségével megoldható a keleti kérdés gyökeresebb megoldását és határozatában fogja biztosítani érdekét.

Konstantinápolyból nem íly kedvezők a hírek a görög kérdés megoldására nézve. Ozmán pasának még most is ez a nézete. Khairreddin pasának, kevéssel ennek lemondása előtt, szemére vetette, hogy ő az oka, hogy még most is létezik görög kérdés, „ha tölem fogna, elindulnék 26,000 albánnal Lariszából és fölgyújtán Athént.” „Ezt könnyű ki-mondani — válaszolt Khairreddin — de én nem gondolok minderre. Mialatt on Athén éle meg, a frankok hadihajói eljöhetnek és fölgyújtják Konstantinápolyt, sőt megsemmisítetik a török birodalmat.” Minthogy Ozman pasa kétségbe vonta ezt és hazafiatlansággal valóda ellenfelet, hev-szóvaltat fejlődött ki közöttük.

Alexandriából jelenti a „Presse” hogy Gordon pasa a sudáni kormányzó, gyorsmenetben siet felől Egyiptomba az abyssinai király ellen. János király azt követeli, hogy adjja vissza Egyiptom a legutóbbi háborúban elfoglalt abyssinai tengerpartot Nassuhir szigetével együtt. Az abyssinai sereg állítólag 80,000 emberből áll. Itt kevés reményt táplálnak az iránt, hogy a háborúnak szerencsés vége lesz Egyiptomra nézve. Az abyssinai udvarba olasz követés érkezett legutóbban.

Carey hadnagyt valahára szabadlábra helyezték. A „Junna” megérkezése után Portsmouthba Sachsen-Weimar-Erde herceg elé vezették a hadnagyt, ki kijelentette neki, hogy a cambridge herceg ajánlataira a hadi-tudományok területét megsemmisítette, minthogy kellő bizonyítékokat ellene felhozni nem lehetett. Ezután visszatért neki kárjárt, de azért még egyelőre állomására vissza nem tér.

Belgium függetlenségének ötvenedik évnapját ünnepelték Tournaiban. A király a banketten poharat emelve azon óhajnak adott kifejezést, hogy Belgium függetlenségének 50-ik évnapján a partokosítás lehetőleg emyhüljön és a pártok ama nemesség érzület, mérséklet és bölcs előrelátás által vezetessenek, melyeket Belgium érdekei és jövője megkíván.

Nyilatkozat. A Benedek Sándor és Péter Gábor urak között fennforgott becületbeli ügy lovgiasan elintéztetett.

Debreczen, aug. 28.
Dr. Ozory István, Ferenecz Aladár,
Gróf Vay Lajos, Vortesi Arnold.

Napi hírek.

— **A „Tiszaszabályozási társulat”** a mai napon közgyűlést tartott városunkban, mely már délelőtt véget ért.
— **Meghívás.** Az 1879. évi auguszt. hó 30-án délelőtt 10 órakor tartandó Debreczen sz. kir. városi rendkívüli közgyűlésére a t. bizottsági tagok meghívattak. Tárgyak: Miskolcz, Arad- és Mihályfalva-Nagyváradi vasutak ügye és a realánodai vegytani tanszék betöltése.
— **A debreczeni rom. hath. elemi népiskolákban** a tanközegek gyermekek beírása Szeptember hó 1-és, 2-ik, 3-ik, napján történik. Szakszó Rezső igazgatójál.
— **A városi kapitányi hivatal** ma nagyon csendes volt, a menyhény a kapitányok közül a legtöbben nincsenek hon. A főkapitány kiut van hivatalos ügyben; Jeney kapitány a fővárosba utazott, s teendőit Boczkó S. t. jegyző végzi.

Hirtelen halál. A cserén egy majaras találatot meghalva, a kinek hulláján a hirteleni halálát kiutalás volt észlelhető. A kórházba szállítottatt.

— **Azon gyilkosságra** vonatkozólag, melyet már többször is említettünk lapunkban, ezután annyit írhatunk, hogy a vizsgálat nagyszorgommal foly s hihetőleg nem sokára ki lesz derítve az ügy. Annyi már egészen bizonyos, hogy gyilkosság és nem öngyilkosság van szóban, mert a hullától körülbelül 15—16 lépésnyire egyenes távolságra levő fán ép oly magasan látszanak a tövés nyomai, mint a hullán. A fában több szem sret és a folyás is benne volt. A hullán a gomor táján, három helyen ment be a sret.

— **Öngyilkossági kísérlet** követett el ma délelőtt egy kadas-utczán lakó fiatal leány, gyufadallal akarván életének végét vetni. A gyorsan alkalmazott orvosi segítség, hihetőleg megfogja menteni.

— **Helyreigazítás.** Azon előfizetési pénzek, melyek gr. Vay D. történelmi munkájára befolytak nem a városi nyomdánál, de gr. Vay Dániel úrnál fizetettek vissza.

— **Elte a világot** egy „csöbör-kontesz”, vagy közönséges nyelven kifejezve, egy „szolgáló” abból a husz és néhány forintból, mit a gazdájától lopott s hogy ne legyen alkalmatlan senkinek, a katonai laktnayák körül tárgyalt. — A pénz azonban elfogyott s ő bekerült nem régi gazdájához, hanem olyan helyre, a hol a nap nem igen süt el az arczát.

— **Az időjárás** igen kedvező lévén a debreczeni sziksós fűdőben folyókat kapui fűdőt és szobát. A Tegedli háztól omnibus jár: vasárnap, kedden és csütörtökön délután 2 órákor.

— **A francia vendégek** kedden délben a szabadlevél kör helyiséget meglátogatták s megnézték a Deák Ferencz arczképét, melyet Pallik Bela festett. Innen egy feynyrdába, majd Szabadyhoz mentek, hogy ez utóbbitól búcsút vegyenek. Este a nemzeti színházban voltak el.Goniz és Rops urak már tegnapi utaztak Veleczze felé. Laurencon ur néhány napot még fenn fog időzni, tanulmányozni a parlament viszonyait.

— **Horváth Mihály mellszobrát** szándékozik megrendelni Huszár Adolf az elhunyt nagy történelmi öccsére. Az ilyenféle elkészített sírhalmot azután vasrészalatt vonnák be, melynek rajzát Gerster Kálmán építész készítette.

— **Munkácsi Mihály festészünknek** egy igen szép tettet jegyezzük itt fel. A napokban meglátta Karlovsky Béla nevű fiatal festő képeit s annyira megetszetek neki, hogy a fiatal festőt, ki a budapesti müncheni festészeti akademiában képezte magát, meghívta Párisba ígérve, hogy gondoskodni fog részére mindenről, a mi további haladására szükséges lesz.

— **Ötvenedik győzelem.** Biskovics Ernő ur világhírű verseny paripája a „Kincsem” e hó 25-én a frankfurti gyepon küzdött újabb dícsőségért. Az államdíjat (tiszelettel ő kir. felségétől a hesseni gróftól és 1500 márkát) nyerte meg a hg Hohenlohe istálló egyik legkitűnőbb lova ellenében. A magyar paripa ez 50 ik győzelmé mindenestire fényes siker.

— **Blaháné ismét ferjhez megy.** Mint a „Pester Lloyd” értesül, Blaháné e hó 10-én szoros családi körben jegyet váltott Pazonban (Szabocsmegye) Elek Mihály honvédhuszár fő hadnagyával. A jegyváltás a vőlegény anyja özveggy Elek Mihály né házában ment véghez. A boldog vőlegény legközelebb századosossá való kinevezetésének néz elebe s reméli, hogy Nyiregyházaóli Godóllóre helyezik át, hogy közel legyen nejehez. A menyegzőt szeptember 16-án tartják meg.

— **Az első magyar katonai áldomás.** Kaposváron ó felsége születésnapján a cs. kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség tisztika kara által tartott banketten ez évben magyar felkötőnt mondák. Stóger, honvéd százados mondta ez áldomást, az első este szolgálatán alkalmat, hogy ily ünnepélyen magyar áldomás volt a tisztikar körében.

— **Orvosok kerestetnek Boszniaha.** A közös minisztériumnak értesítése szerint, Boszniaha a kerületi hatóságok szék elyén, kerületi közseg- (kör-) orvosi állomások fognak fölállítani, az illető kerület közsegői által fizetendő 900 frt évi fizetéssel. Ezen állomások az esetben, ha azokra orvosudorok vagy az egyetemes gyógyászat tudorai nem jelentkezének kellő számban, sebészekkel is betöltendők, kiknek évi fizetése 720 forint leendő. Az állomások a szerajevói országos kormány által fognak betölteni, az alkalmazás időiglenes jellegű s két évre szól.

— **A debreczeni iparos ifjak egyletének** daköre a Frobelt-féle gyermekkert alapja javára jövő vasárnap este a Király vendéglőben rendezendő hangversenyre nagyban folynak az előkészületek; s itélve másrészt a közönség kedvező hangulatából, mely az iparos ifjak dakörének ezen nemest törekvése iránt már is irányú: bizton lehet következtetni, hogy a hangverseny a jótékonyczél iránti tekintetből felette látogatott leendő.

— **Apró hírek N. Várádról.** Prielle Cornelia jelenleg N. Várádon vendégszerel. Ferenczy Mariska k. a., Zay kanonok unokahaga elhunyt életének 28-ik évében. — Andrassy József aljegyző a vaskohi jbsághoz albiróvá nevezetett ki.

— **Nagy tüzvéz.** Hazay Ernő orsz. képviselő batorkeszi szeszfárra leégett. A kár körülbelül 100,000 frotot tesz.

— **Fontos hír Nemetszországból.** Egy berlini lap azt a fontos hírt közli, hogy Bismarck herczeg a kissingeri kura alatt 247 fontnyi súlyából három fontot vesztett.

— **Színházi tűz is gyújt néha.** Münchenben a kiállítás tiszteletere a Wagner-féle Niebelung opera cirkuszban és „Reingold” ot adták. Előadás közben a kódot ábrázoló gázfűgöny tűzet fogott, s a kód egyszerre elútt. A láng azonban innen roppant gyorsasággal a díszletbe kapott bele s hatalmas lángok csaptak föl, a fűgönyt emésztvén. A közönség látta a balesetet, azonban a tüstեն (Vogl énekes) és Wotan isten (Reichmann baritonista) kiáltására nyugodtan helyen maradt. Ekközben a vasfűgöny, melyet minden újabb színházban alkalmaznak, lebecsültották, s a szinpadra vizi-puskákat toltak be. Ami Wotannak és a másik istennek nem sikerült, egy pár markos tüzoltó megtette, a közönség éniék tapsai közt.

— **Az összes pétervári házmosterek,** mint egy tekintélyes orosz lap jelenti, elbocsáttatának az államrendőrségi szolgálatból és kiszolgált katonák által helyettesitettek.

— **A palinka Pétervárt.** A pétervári lakok összeállítása szerint Pétervártot 1624 pálinkamérő helyiség van, azonban az 1877. évben 2,224,379 akó palinka fogyasztottat el. A rendőrség részesség folytán elkövetett vétketés miatt 46,848 egyént tartóztatott le.

Vegyesek.

— **A turf hamis játékosai.** Trouvilleben néhány nappal ezelőtt. A. B. a föltötti kétségbeesésében, hogy a deauvillei lovensenyen minden vagyonát elvesztette, a tengerbe ölte magát. Bachaumont a „Constitutionne” munkatársa úgy találja, hogy a gyzásos eseményt, tekintve azon pusztításokat, melyeket a sport-düh s az azzal egybekötött játékeszenvedély előidéztek, nem sokára több más fogja követni. A vendégelési korszak játéktérmei ártatlanság erkölcsiségi tekintetében valóságos paradicsomok voltak a turfokhoz képest. Kész tere a csalásnak s a valódi gavalllér algha futtat már mai nap. A lovensenynek is megvannak a maga hamis játékosai, kik sokkal veszélyesebbek, mint a kik a klubokban s kaszinókban ütök fel tanjáukat; mert nem vihatók a valótlak padjára. Valaki példál két körülbelül egyforma erejű lova versenyez. Már előre épen nem kifogásolható módon a két ló egyikére 200 loust tesz. Mindenki siet most ugyanarra a lóra fogadni. A verseny kezdetekor szép csendesen 500 loust tesz a másik lóra. Természetesen ez utóbbi ló uryer, miután a jockey utasitva volt s tulajdonosunk fényes nyereséget

egyáltalában többnek nevezünk: mint közönséges sokadalomnak, mert a „nemzetközi” jelleghez mi más fogalmakat hozunk.

— **Milyen a lány Északamerikában?** Az északamerikai lányoknak nincs szüksége vezetőre, tudja ő magát maga is vezetni. Egyenesen halad utján előre és ballépést soha se tesz. Az udvarlány, mely az európai nőkre oly végzetes veszélyeket hoz gyakran, őt nem hozza ki sodrából s a veszélyeknek jelleménél s nevelésénél fogva könnyen szemébe néz. Az udvarlágatás furcsa komédiának volna persze a szerzője, ha az udvarlól pl. nem a közönség szemébe előtt találkozna mind a maga hölgyével. Szerelmes párokot Észak-amerikában mindenütt lehet látni, a Hudson hajón ury, mint a Mississipi partján, vagy a saratogi hotelekben s a Niagara sétányain. A fiatal ember átkarolja a fiatal leányt, ez gyengédlen hajta fejét iz ifjú vállaira. Álmagat gyengédsebben, füyelemben és rajongásban az epédő szemü amerikai nő meg a phantastikumra hajlandó rajnaparti német hölgyeket is felülmúlják. Bálók és estélyek alkalmával a szerelmesek kerülnek a társaság zaját elvonulnak a terem szögleteibe, sőt még a lépcsőház előcsarnokába is suttogni, turbókolni, kacagni.

— **Az amerikai nő már gyermekkorában** jól megtanulta az élet főbecéjét s a létét úgy tekintti, mint van. Ismeri a férfiak gyengéjét s ezt igyekszik saját előnyére kiszakmányolni. Ismeri saját előnyeit is s ezeket igyekszik fokozatosan értékesíteni. Ha a nő gyengéd pillantást vetnek ránk, kezünkét szorítják, megcsókolnak, — annak mind kiszámított czéja van. Sokat kockáztat olykor, de a vesztes a „játékban” sohse ő. Ismeri jól tiszta lelke becését s ezt tudja védeni, oltalmazni igazodás nélkül. A férfinak akkor hizelek, vele kacerkódik, de csak azért, mert férj-kandidátust sejt benne. Ha még oly szerelmes a férfiba, nem állhatja meg, hogy meg ne kérdezze tőle: „mennyit ér maga?” a mi annyit tesz, hogy: mennyi pénze van? Ugyan melyik szerelmes ne sietne választ adni, nehogy a hölgy kegyrel elveszítse? A férfi küzd kitarótán, szilárdul, a hogy megkezdé a harcot s egy szép napon a győzelem — mintköztök vagy egyiké sem. A kéket a polgármesternél kötik meg. Ha a férfi kitér a törvényes útról, a nő egyszerűen porbe fogja, vagy atyját, fivért küli a hűtlentre — töltött pistolyival. A pistoly hamar megtérti a csapodást s változtatja a szeretőt vőlegényné. De erre ritkán van szükség: az amerikai nő sokkal ügyesebb háloja kivetésével, semhogy az áldozat elmenekülhetne belőle. S a házasági vigjátékból Amerikában ritkán lesz városi dráma, szomorujáték.

Felelős szerkesztő: **Kutasi Imre.**
Főszerkesztő: **Vortesi Arnold.**

Az első debreczeni árverési intézetben

kedden szeptember 2-án következő tárgyak lesnek elárverendők: gyémánt és arany ékszerek, ezüstmenetek, arany és ezüst órák, kisírvott tajtpárkák, látsévek, revolverek, puskák, férfi és nő ruhák, bundák, kendők, eszmék, cipők, fehér-, asztal- és ágyneműek, 2 kópé, 2 vekkeróra, 1 varrógép, 1 hortolt paplan, 1 hortolt agyterítő, több maradék szövet és selyem, továbbá mozsarak, vasalók, gyertyatartók stb.

Az elárverendők tárgyak jegyzéke az árverést megelőző vasárnap bárki által megtekinthető.

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém a t. cz. szülékkel tudatni, hogy Budapestről Debreczenbe megérkeztem s táncztanítási óráimat a jövő szeptember hó elején meg fogom kezdeni. Mintán pedig a növeldekben való tanítás olyan terhekkel jár, melyekből csak az intézettulajdonosoknak van haszna, elhatároztam, hogy ezáltal magánháza k ná l fogok tanítani és e körülmény folytán bizonyos adótól menekülvén meg, azon helyzetben vagyok, hogy növeldekemet, sokkal olcsóbb árért taníthatom mint eddig. A t. cz. szülék figyelemét azért e körülményre felhiva, maradok

alázatos szolgáljuk
Müller Lajos.
Előjegyzések Csáthy könyvkereskedésében eszközölhetők.

LEGÚJABB TALÁLMÁNY.
SOKSZOROSÍTÓ KÉSZÜLEK

Ügyvédek, kereskedők, igazgatóságok, hivatalok és irodáknál nélkülözhetlen s minden eddigi különféle elnevezés alatt mint: Litográf, Autográf, Prestográf stb. fogalomban levő hasonló gyártmányoknál sokkal jobb, czél-szerűbb s tetemesen javított

Sokszorosító készülékek

nám különféle nagyságban készen kaphatók s kívánatra bármily nagyságban is megrendelhetők.

Az eddig forgalomban levő hason készítmények felett legnagyobb előnye, hogy az anyag igen tartós, lemosás által nem nagyon kopik s pár perc alatt az eredetiről 60, 80, vagy több levonatot lehet sokszorosítani.

Mintán sokszorosító anyag nálam mindig készletben van, tehát bármily gyártmányu s használhatatlanná vált készülékek utyanos árért újra öntetnek.

Tisztelettel
Schvartz Maté,
papír és írószer kereskedése főpiacz Csanak ház alatt.

Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöltetnek.
(282 2—3)

Gyakornoknak felvétetik
egy jó házból való 13—15 éves ifju
Burghold V.
női divat tereében czegléd-utczán.
(296) 2—3

Igérvények
főnyeremény: 200,000 frt.
az 1864-ki állam sorsjegy sept. 1-éni húzára
4 frt 25 kr ésbélyeg
az „Iparegyesületi tak. és hitelintézet”-nél
(289) 3—3)

302. szám.
ÁRJEGYZEKE
az „I. S. T. V. A. N.” grózmalom készítményeinek. Készelepszé ízetés mellett. Arak ausztrial értékben Kölségmentesen Debreczenben, kötelezettség nélkül.

100 kilo	26.60
A. Asztali dara nagyszemű	36.60
B. szante 30 kilos zacskóval	27.20
C. szante apvo szemű	26.60
D. szante 30 kilos zacskóval	27.20
E. dara középszerű	25.60
F. szante 30 kilos zacskóval	26.60
G. Királyliszt	26.60
H. szante	26.60
I. Lángliszt	24.60
J. Monliszt	23.60
K. Zsemlyelisztt különös	22.60
L. Feher kenyérlisztt 1-50 renül	21.00
M. szante	20.00
N. Közép kenyérlisztt 1-80	19.80
O. szante	16.80
P. Barna	14.40
Q. szante 1-50	13.00
R. szante 2-00	10.80
S. Lábliszt	4.60
T. 10% Veres liszt	4.40
U. Finom korpja	3.80
V. zsáknélküli	3.80
W. Durva korpja	3.80
X. zsáknélküli	3.20
Y. Rozliszt 1-50 renül	—
Z. R.II. szante	2-00
AA. R.III. szante	3-00
AB. R.IV. szante	4-00
AC. A. K. Árpákása 00	—
AD. szante	0
AE. szante	1
AF. szante	2
AG. szante	3
AH. Árpádara	5
AI. Arpa liszt	6
AJ. Debreczen, 1879. aug. 6.	7

A száfok sulyartalmán, — teljsuly tisztaságának véve

A. B. C. 0—9 számig	80 kilo.
R. I. 11. 12.	60
R. I. 11. III.	85
R. IV.	60
A. K. 00—5 számig	60
Arpaliszt.	85

Legjobb minőségű zinkenderből készült különféle fajta Dohány-zsineg BORNÝOMÓ-ZSÁK
legjutányosabb árban kapható

Gaszner Károly
fúszerkereskedésében, (czegléd-utczán).

(288) 5—6

Arverési hirdetés.

Debreczen szab. kir. város tanácsa részéről közhírre tetetik, miképen a piacz és kis utcza szegletén levő „Varga szinnek”, Elepi úgynevezett „pipa gödrös” földnek és a czeglédutczai bikánok mellett levő farakhelynek bérbeadása iránt újabb árverés rendeltetvén, a végett határidőül a folyó évi sept. hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája tűzetett ki a város-ház nygtanácsstermébe, a feltételek pedig megtekintés és ismeret szerzés végett a számvevői hivatalnál kitétettek.

Kelt sz. kir. Debreczen város tanácsának 1879. aug. 19-én tartott üléséből.

(294) 3—3
Boczkó Soma
t. főjegyző.